

Sullivimmi avatangiisit pillugit aaqqissuussaannerup ilusilersorneqarsimanagera pillugu Isumaqatigiissuteqarnermik iluseq

AT-ilitsersuut GL.6.5 november 2023

Imarisai

[1. Isumaqatigiissuteqarnermik iluseq](#)

[2. Sulisut kattuffiisigut isumaqatigiissutit](#)

[3. Suliffeqarfinni isumaqatigiissutit](#)

[4. Suleqatigiinnermik ingerlatsivik](#)

[5. Ataatsimoorussamik isumannaallisaanermut sulisunullu sinniisoq](#)

[Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup ilitsersuutaa atuaruk](#)

[Pdf-inngorlugu aajuk](#)

At-ilitsersuutip suliffeqarfiit sullivinni avatangiisinut aaqqissuussaannermik ilusiliinerat pillugit malittarisassanik saneqqutsinissaq pillugu isumaqatigiissuteqarsinnaanermik periarfissat pillugit paasissutissiivoq.

1. Isumaqatigiissuteqarnermik iluseq

Kalaallit Nunaanni suliffeqarfinni isumannaallisaanermi peqqinnissallu tungaatigut suleqatigiinneq pillugu nalunaarutikkut periarfissinneqarpoq sullivimmi avatangiisit pillugit aaqqissuussaannissamut malittarisassat suliffeqarfinnit sanioqqunneqarsinnaasut. Isumaqatigiissusiornikkut saneqqunneqarsinnaasut tassatuaapput Malittarisassat AMO-mut (sullivimmi avatangiisit pillugit ilusilersugaanetat) tunngasut aamma illuliortiternermi sanaartornermilu sillimaniarnermut sulinerup ilusilersugaanera pillugit malittarisassat. Allaanerusumik ilusiiinissaq pillugu isumaqatigiissuteqarnermi, suliffeqarfimmi suliffimmi avatangiisit pillugit suleqatigiinnerup nukittorsarneqarlunilu sunniuteqarluarnerulernissaa, siunertarineqartussaavoq.

Malittarisassat saneqqunneqassappata inissisimaffinni marlunni isumaqatigiissuteqartoqassaaq:

- Sulisut kattuffiannik kattuffiinilluunniit isumaqatigiissut aamma suliffeqarfiup imaluunniit sulisitsisup kattuffiani (sinaakkutitut isumaqatigiissut).
- Sulisitsisut suliffeqarfimmi sulisut akornanni isumaqatigiissut (sumiiffimmi isumaqatigiissut/suliffeqarfimmi isumaqatigiissut).

Atuuttunngortussatut isumaqatigiissutit qanoq isumaqatigiissutigiginissaat illuatungeriit namminneq aalajangisavaat. Najugaqarfinni isumaqatigiissuteqarnermik malittarisassat pioreersut suliffeqarfinni isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliaqarnera pillugit najugarisani isumaqatigiissutitut aallaaviusinnaapput.

Sulisut kattuffiisa aammalu suliffeqarfiup isumaqatigiissutigisaannik nassuiaanerit aammalu unioqqutitsinerit pillugit apeqqutit immikkoortumut sammisamut inatsisiliani malittarisassat nalinginnaasut najoqqutaralugit aaljangiiffigineqassapput.

2. Sulisut kattuffiisigut isumaqatigiissutit

Sulisut kattuffiisigut inissisimatitanik isumaqatigiissutit akissarsiallit kattuffiisa aamma sulisitsisut kattuffiisa akornanni isumaqatigiissutigineqartarput. Sulisut kattuffiisigut isumaqatigiissutit suliffigisap inissisimaffiani suut isumaqatigiissutigineqarsinnaanerit killissarititanik aaljangersaasuupput. Taamaattumik isumaqatigiittoqarunnaanerani aamma sulisut kattuffiisa suliumajunnaartoqarsimanerit aaqqiiviginiartussaavaat.

Sulisut kattuffiisigut isumaqatigiissutit aamma sulisitsisunit kattuffimmi ilaasortaanngitsunit isumaqatigiissutaasinnaapput. Paarlattuanik akissarsiallit tungaannit akissarsiallit kattuffigisaata isumaqatigiissusiortuunissaa tunngavigisaavoq. Taamaalillutik suliffeqarfimmi sulisuusut kisimik imaluunniit kattullutik taamatut ittunik isumaqatigiissusiorsinnaanngillat.

3. Suliffeqarfinni isumaqatigiissutit

Suliffeqarfinni sulisut kattuffiinit isumaqatigiissuteqarfiusuni suliffeqarfimmit isumaqatigiissutit sulisitsisup sulisullu – taakkununga ilanngullugit sulinermik siulersuisuusinnaasut – akornanni isumaqatigiissutigineqartarput. Suliffeqarfimmit isumaqatigiissutit sulisut kattuffiinit isumaqatigiissutaasup killissarisata iluani inissisimassaaq.

Suliffeqarfiit suliffeqarfimmit isumaqatigiissuteqarnissamik kissaatigisaqartut sullivimmi isumannaallisaaniaqatigiit pioreersut ilisimaligaat iluaqutiginiarlugit tusarniaaviginissaat pissusissamisoortulunilu naleqquttuuvoq.

Suliffeqarfiup isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliai pillugit isumaqatigiissutit suliffeqarfiup iluserisaanut naapertuutissapput, taassumalu isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliarisaanik nukittorsaallunilu sunniuteqarluartitsinerulernermit peqataaqataassalluni.

Kalaallit Nunaanni suliffeqarfiit isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliaat pillugit nalunaarut najoqqutaralugu sullivimmi avatangiisit pillugit aaqqissuusaaqarnermi suliaatut isumagisassaasut aaqqissuusinermit nutaami aamma isumagineqassapput.

Suliffeqarfimmit isumaqatigiissutit suliffeqarfik tamaat ilaannaaluunniit attuumassuteqarfigisinnaavaa – sulisut kattuffiisigut isumaqatigiissutim pineqartumi qanoq isumaqatigiittoqarsimanersoq apeqqutaalluni. Assersuutigalugu suliffeqarfiup ilaa tassaasinnaavoq tunisassiorfik imaluunniit suliaqarfiusut ilaat. Suliffeqarfik tamarmi pineqanngikkaangat isumaqatigiissutit sulisitsisup sulisullu akornanni isumaqatigiissutaasumut attuumassuteqartuusunut tunngatinneqaannartussaavoq. Suliffeqarfiup sinneranut isumannaallisaanikkut peqqinnissakkullu suliaqarfiusoq nalunaarusiami malittarisassanut naapertuuttumik aaqqissuunneqassaaq.

Isumaqatigiissutaasumi allanngortinneqarsinnaasoq tassaavoq suliffeqarfimmi ataasiakkaani isumannaallisaanikkut peqqinnissakkullu suliaqarnerup aaqqissuussaasimanerata ilusilersugaanera. Taamaalillutik illuatungeriit sullivimmi avatangiisinik sulinerup ilusilerneqarsimanera nalinginnaasoq allanngortissinnaavaat, isumannaallisaanikkulli peqqinnissakkullu suliaqarnerup imarisaanik imaluunniit assersuutigalugu taasinnittarnermik malittarisassanik allanngortitsisoqarsinnaanngilaq. Assersuutigalugu sullivimmi avatangiisit aammalu sulisut sinniisaattut suliaqarnerit inummit ataasiinnaasumik isumagineqarnissaat isumaqatigiissutigineqarsinnaapput. Taamaattorli marlunnik immikkoortinneqartunik taasisitsisoqarnissaq, sulisullu tamarmik sulisitsisuunngitsut/suliffimmi pisortaannngitsut imaluunniit sulinermik siulersuisuunngitsut tamarmik taasisinnaatitaanermik isumannaarsivigineqarnissaat qinigaasinnaassuseqarnissaallu piumasaqaataapput.

Suliffeqarfimmi isumaqatigiissummi nalunaarummi aalajangersaavigineqartunik suliassanik, atuuffinnik, pisussaataaffinnik pinsinnaatitaaffinnillu sanioqqutsisoqarsinnaanngilaq.

Suliffeqarfimmi isumaqatigiissut allaganngorsimatitaassaaq. Suliffeqarfimmiissaaq aamma sulisunit tamanit pissarsiarineqarsinnaassaaq.

Suliffeqarfimmit isumaqatigiissut minnerpaamik makkuninnga imaqassaaq:

- Siunissami suliffeqarfimmi isumannaallisaanermik peqqinnissamillu tigussaasumik suliaqarnerup nukittorsarlugulu pitsanngorsaaviginissaanut iliuusissanik sammisaqartitsissutillu atorneqartussat nassuiarneri.
- Suliffeqarfimmi suliffeqarfimmit isumaqatigiissutaasup piviusunngortinneqarnissaanut malittaritinnissaanullu ingerlatseriaasissap nalunaarnera.
- Suliassat atuuffiusullu qanoq isumagineqarnissaasa nalunaarneri, tassunga ilanngullugit sulinermik siulersuisut sulisuusullu sinnerisa suliassarisaat. Aaqqissuussinermut isumaqatigiissutaasumut takussutissiiffimmik imalimmik Suliffeqarfiup aaqqissuussaananeranut pilersaarut.
- Suliffeqarfimmit isumaqatigiissup qanoq allanngortillugulu atorunnaarsinneqarsinnaanerata nalunaarnera.

Suliffeqarfimmit isumaqatigiissut atorunnaarsinneqarpat suliffeqarfiup isumannaallisaanermut peqqinnissamullu suliap aaqqissuunneqarnera pillugu suliffeqarfimmi avatangiisinut inatsisit malittarisassaanik malinnileqqinnissaanik isumaqarpoq.

Sullivinnik Nakkutilliisoqarfik isumaqatigiissut pillugu nalunaaruteqarfigineqassanngilaq.

4. Suleqatigiinnermik ingerlatsivik

Suleqatigiinnermik ataatsimiititat, sulisitsisut, sulisuusut aamma sullivimmi avatangiisit pillugit aaqqissuussaananerup akornanni suleqatigiinneq nukittorsarniarlugu isumannaallisaanermik peqqinnissamillu sulineq suleqatigiinnermik ingerlatsinermi isumagineqarsinnaavoq. Tamanna pillugu isumaqatigiissuteqartoqassaaq, isumaqatigiissutillu qulaani pineqartut piumasaqaatit piviusunngortissavai.

Suliffeqarfimmi isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliaqarnerup nukittorsarneqarlunilu sunniteqarluarnerulernissaa piumasaqaataavoq. Aammattaaq suliffeqarfimmi isumannaallisaanermik

peqqinnissamillu suliaqarnermik inuit isumaginnittussatut toqqarneqartut suleqatigiinnermik ingerlatsivimmi sinniiseqarnissaat piunasaqaataavoq.

Suliffeqarfimmit isumaqatigiisummut suliffiup ilaannaa ilaasuuppat immikkoortortat assigiinngitsut akornanni isumannaallisaanermik peqqinnissamillu suliap qanoq ataqatigiissinneqarnissaanik isumaqatigiisummi isummertoqarnissaa isumassarsiatsialaavoq. Maani avatangiisit pillugit aaqqissuussaaneq ilaani nalunaarusiap piunasaqaataanik malinnittumi, immikkoortullu isumaqatigiisutaasup inerneqarfigisaata akornanni suleqatigiinnissaq tassani eqqarsaatigineqarpoq.

5. Ataatsimoorussamik isumannaallisaanermut sulisunullu sinniisoq

Sullivimmi avatangiisit pillugit aaqqissuussaaneqarnermut sinniisutut sulisunullu sinniisutut suliat inummit ataatsimit isumagineqarsinnaapput. Tamanna aamma atuuppoq tamanna pillugu isumaqatigiisuteqartoqarsimanngikkaluarpat, qinersinerilli taakku marluk immikkoortinneqartussaapput. Taamaalilluni ataasiinnarmik qinersinerinnakkut atuuffiit tamaasa inuttaleneqarsinnaanngillat. Qanorluunniit kattuffimmut attaveqartuugaluarunik sulisut tamarmik, taamaallaat sulisitsisoq, suliffimmi pisortat sulisunullu siulersuisut pinnagit, sullivimmi avatangiisinut sinniisumut qinersinnaatitaallutillu qinequsaarsinnaapput. Aamma sulisut kattuffimmut ilaasortaannngitsut qinersinerimi peqataassapput qinerneqarsinnaallutillu. Sulisut sinniisaannut qinersinissamut malittarisassat aamma sullivinni avatangiisit pillugit sinniisumut qinersinerimi nalinginnaasumik atuukkajuttuupput.

Sine Frederiksen